

kos - český výraz pre *drozda*

Kós - ostrov v *Egejskom mori*, v súostroví Dodekanos; pozri *Kyparissos*

kosa - atribút *smrti* a *Saturna* ako boha *poľnohospodárstva*; pozri *Thanatos*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Morte>

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=19

August. Žatva (mesačný obraz z francúzskeho rukopisu)

G. Bonasone: Tak sa pomíne sláva (vanitas, rytina, emblém knihy Achilla Bocchiusa, 1555)

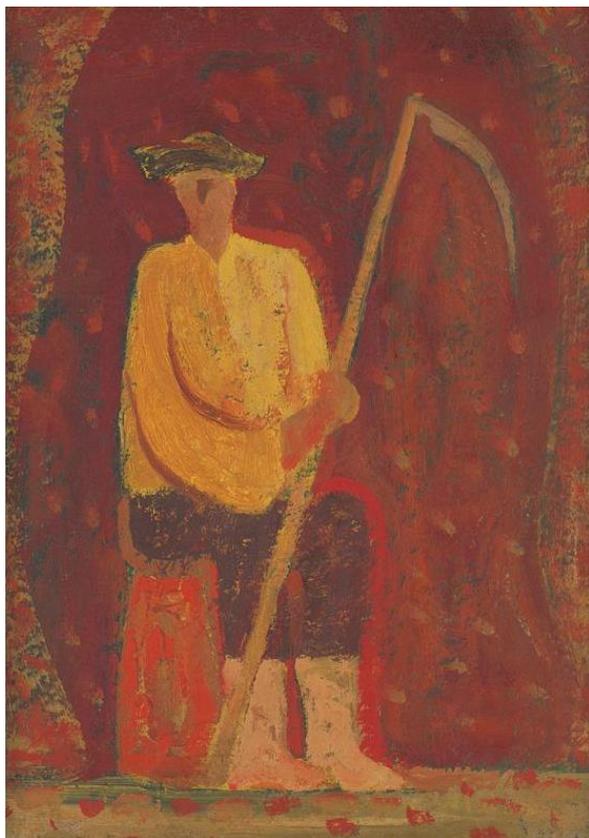
Autor neuvenerný: Memento mori (1580)

C. Van de Passe st.: Boreás (s Jupiterom a Saturnom) (rytina, 16.-17.st.)

M. Garcia Vega: Thanatos

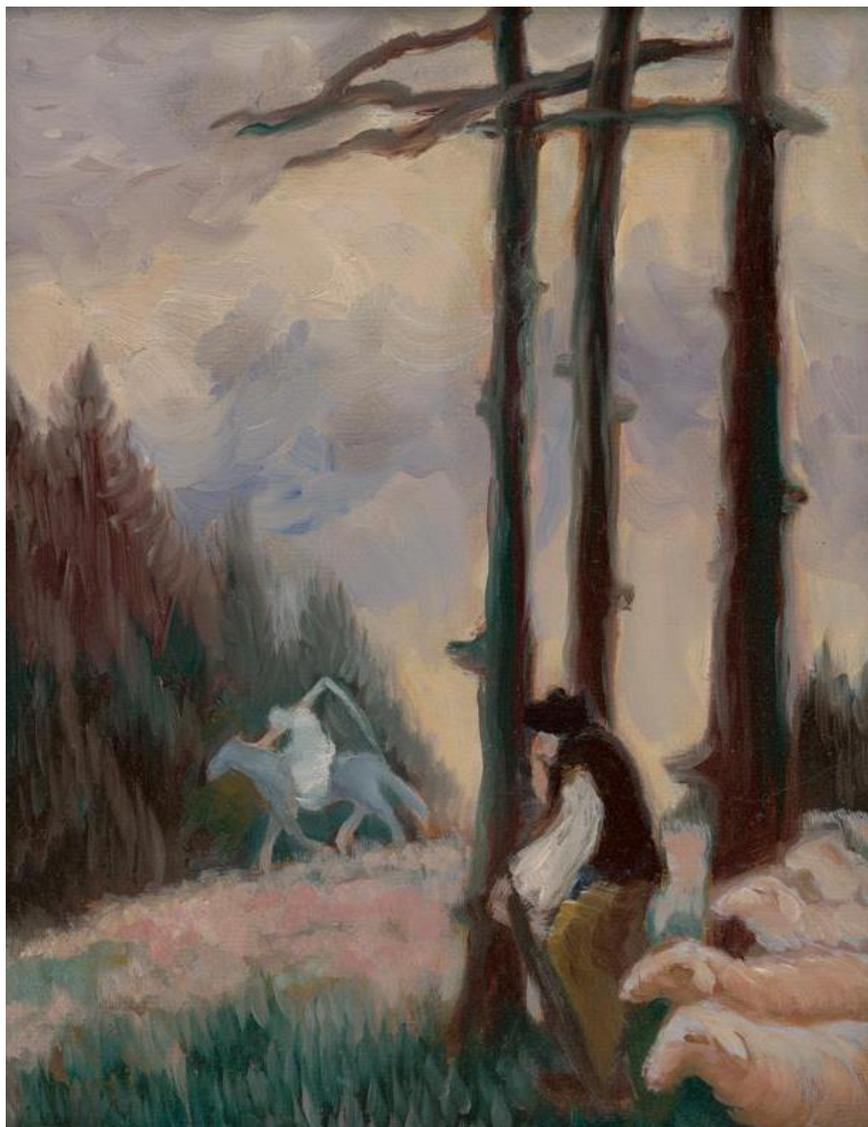

M. A. Bazovský: Kosec (1953–1954)

M. A. Bazovský: Kosec (1952)

M. A. Bazovský: Kosec (1933)

J. Alexy: Smrt' (1921)

R. Krivoš: Kosci (1978)

kosák - český výraz *srp*; pozri *imelo*; *Kronos*, *žatva*

Pán a nevoľníci (Žaltár kráľovnej Mary, zač. 14.st.)

August a Panna (Hodinky Jeana de Luc, 1524)

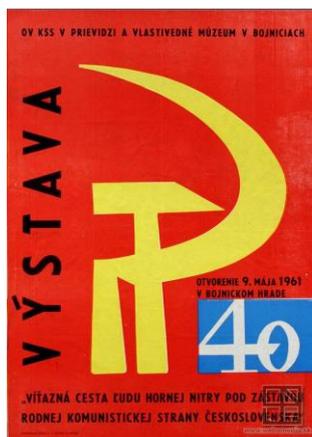

Mnich Pantaleone: Jún. Žatva (mesačný obraz a zverokruhové znamenie Blíženci, dlážková mozaika Katedrály Santa Maria Annunziata v Otranto, Taliansko, 1163 - 1165)

J. P. Saenredam podľa A. Bloemaerta: Bez Ceres a Bakcha Venuša by zmrzla (rytina, 1595)

kosák a kladivo - internacionálny politický symbol *proletariátu*; prekríženie kosáku a kladiva obrazne vyjadruje jednotu poľnohospodárskeho a priemyselného proletariátu a jeho bojové spoločenstvo; symbol sprevádzaný päťrohou hviezdou (pozri *hviezda slobody*, *pentagram*); od kosáku a kladiva odvodené obmeny, napr. kladivo a pluh s päťrohou hviezdou (počas Maďarskej republiky rad, 1919), kladivo a kosa (Lotyšská republika rad, 1919); pozri *symboly politické*; *proletárske symboly*; *proletárske umenie* (Baleka); *sorela*

Slovenský maliar: Výstava k 40.výročiu KSČ

A. Warhol: Kladivo a kosák (1977)

kosatec – lat. *iris*; zastupovaný aj *Ialiou* vytváral spolu so *slivkovým kvetom* a *chryzantémou* „tri vznešené kvety“, užívané v *čínskom umení* a prevzaté ako ozdobný motív *secesiou*; pozri *chinoseria*, *bambus*; *kvetiny*

Becker: kosatec ako stará liečivá rastlina bol v stredoveku atribútom *Panny Márie*; ak na Goesovom obraze Adamov pád zakrýva kvet kosatca lono Evy, odkazuje na Pannu Máriu ako „druhú Evu“ (v zmysle čistú, nevinnú, bez hriechu); pozri *Cnosti a Neresti*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

H. van der Goes: Adamov pád (detail, 15.st.)

H. van der Goes: Adamov pád (detail, 15.st.)

M. Beckmann: Čierne kosatce (1928)
C. Monet: Kosatce (1914-17)

kosba - český výraz *senoseč*; pozri *kosa*, *kosák*, *poľnohospodárstvo*; *mesačné obrazy*

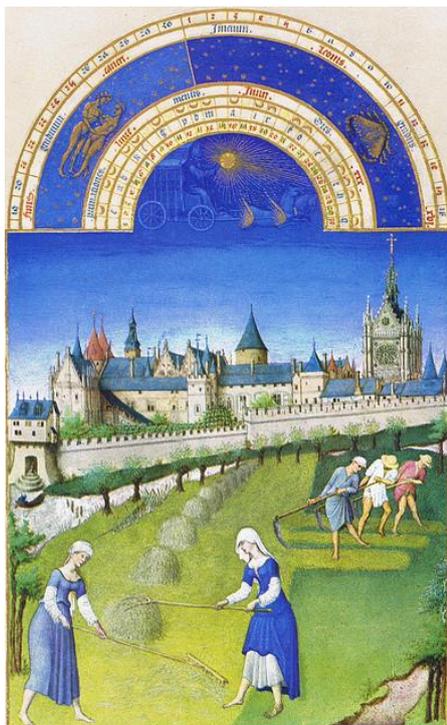
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3051073068/in/photostream/>

Júl. Kosba (mesačný obraz z francúzskeho rukopisu)

Jún. Kosba (mesačný obraz zo stredovekého rukopisu)

Paul z Limburgu, Jean Herman a J. Colombe: Jún (mesačný obraz z Hodiniek vojvodu z Berry, 1412-1416)

Jún. Kosba (mesačný obraz z Breviarium Grimani, Flámsko, 1510)

Autor neznámy: Kosba. Jún (detail augsburgského mesačného obrazu, 1531)

HB podľa Jörga Breua St.: Jún (augsburgský mesačný obraz, 16.s.)

J. Hanula: Na Jána sa lúky kosia

F. Sypniewski: Prvá kosba (drevoryt, 1885)

J. F. Millet: Odpočinok (1866)

J. Vodrážka: Na sená (1958)

M. A. Bazovský: Kosec (1952-1954)

kosina - český termín pre *striešku pultovú*
Koskianski Leonard -

<http://frankzumbach.wordpress.com/tag/dead-of-night/page/4/>

Kosma a Damián - Kozma a Damián

Kosmatia/Cosmatia - skupina umelcov z 12.-14.st. v Ríme, Neapole a okolí, zhotovujúca *inkrustáciu mramorom*; používali *signatúru: Cosmas*; pozri *umenie talianske*

Kosmova kronika - *kronika Kosmova*

kosodlžník - pozri *tablion*; *matematika*

koso-e - *formát japonských drevených dosiek*; *-e*

kosoštvorec - pozri *tanto*, *harlekýn*; *matematika*

kosošský mramor - *mramor kosošský*

Kosovo -

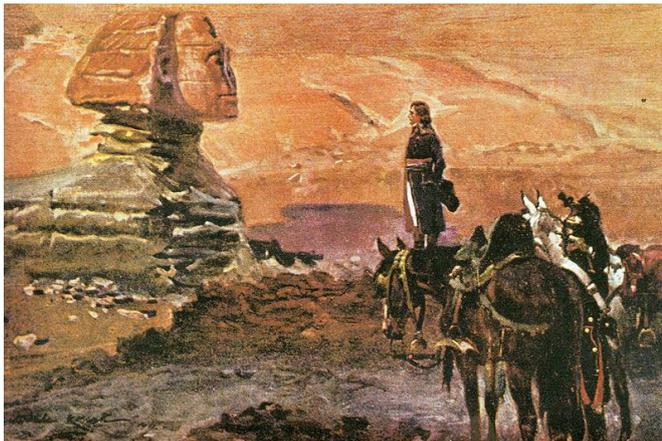
http://it.wikipedia.org/wiki/Storia_della_Serbia#La_conquista_turca

Adam Stefanovič: Kosovské pole. Bitka o Kosovo r.1389 (1870)

Kossak Wojciech - (†1942); poľský maliar, predstaviteľ tradičnej *historickej malby* a maliar *bitiek*; na mnohých obrazoch zachytáva udalosti z obdobia napoleonských vojen, žánrové scény, portréty a kone; porí *žánrové maliarstvo*

http://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_Kossak

W. Kossak: Napoleon a Sfinga (1911)

Kossov Leon - (†1926); britský *expresionistický* maliar, známy portrétmi a mestskými panorámami v Londýne a Anglicku

<http://arttattler.com/archivekossoff.html>

https://www.google.sk/search?q=Leon+Kossoff&espv=2&biw=1853&bih=995&tbm=isch&imgil=726T_deUMpqYnM%253A%253BBiVnauN2jJ0PpM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.bbc.co.uk%25252Farts%25252Fyourpaintings%25252Fpaintings%25252Fleon-kossoff-b-1926&source=iu&pf=m&fir=726T_deUMpqYnM%253A%252CBiVnauN2jJ0PpM%252C_&usg=__VICIf4FjAbeu7qhj_Uw_kXfMdw8%3D&ved=0CCwQyjc&ei=3iFqVLSRH-nLygOivoHQDw#facrc=&imgdii=&imgrc=726T_deUMpqYnM%253A%3BBiVnauN2jJ0PpM%253Bhttp%253A%252F%252Ficchef.bbc.co.uk%252Farts%252Fyourpaintings%252Fimages%252

[Fpaintings%252Fahk%252Flarge%252Fcbr_ahk_lat_2008_0005_large.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.bbc.co.uk%252Farts%252Fyourpaintings%252Fleon-kossoff-b-1926%3B763%3B944](http://www.bbc.co.uk/1/2008/0005_large.jpg)

L. Kossoff podľa Rubensa: Paridov súd (20.st.)

L. Kossoff podľa Velázquez: Kristus po bičovaní medituje nad kresťanskou dušou (lept na papieri, 1926)

L. Kossoff podľa Velázquez: Kristus po bičovaní medituje nad kresťanskou dušou (lept na papieri, 1926)

Kosteľ Nesmrteľný - *Kaščeľ*, cyrilikou Коще́й, v českej transkripcii Koščeľ, poľsky Kościej; známy aj ako Kosteľ Nesmrteľný, rus. Kaščeľ Bessmjertnyj, cyrilicí Коще́й Бессме́ртный; v ruskej a východoslovanskej mytológii nepriateľská nadprirodzená bytosť v podobe ošklivého starca, nebezpečného najmä pre mladé ženy; Kaščeja je podľa legendy veľmi ťažké zabiť, lebo jeho *duša* existuje oddelene od tela v ihle, ktorá je zapichnutá vo *vajci*, ktoré je vo vnútri kačice, ktorá žije vo vnútri zajaca, zajac je ukrytý v dube v železnej truhlici a dub sa nachádza na mýtickom ostrove *Bujan* uprostred oceánu; dokiaľ je táto dômyselne ukrytá ihla v bezpečí, Kaščeľ nemôže byť zabitý; pokiaľ bude zabitý, kačica uletí, a pokiaľ bude zabitá a vajce ukradnuté, bude mať jeho majiteľ Kaščeja v moci; pokiaľ sa tak stane, Kaščeľ začne slabnúť a okamžite stratí schopnosť používať svoju *mágiu* (pozri *čarodej*); pokiaľ je ihla zlomená (podľa niektorej verzie za prítomnosti Kaščeja), Kaščeľ zomrie; pozri *rozprávky*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kost%C4%9Bj>

V. M. Vasnetsov: Kosteľ Nesmrteľný (1927-1926)

I. Bilbin: Kostej Nesmrteľný (1901)

kostený hrot - v grafike umeleckej nástroj z pravej kosti alebo umelej hmoty, používaný na rytie mäkkého krytu; pozri grafické nástroje; porovnaj rytecká ihla

kosti, kost' - Eberhard v súvislosti s heslom *krv*: v iných príbehoch *deti* hľadajúce kosti zomrelých rodičov, alebo *vdovy*, pátrajúce po pozostatkoch svojich manželov, sa pichnú a keď vytryskne krv (čerstvá krv z rany má *magické* účinky), vsiakne sa iba do kostí zomrelého príbuzného, nikdy nie do kostí cudzieho človeka; tak môžu byť *pozostatky* pozbierané a prevezené do vlasti; pozri *údolie kostí*, *vanitas*, *triumf smrti*, *tanec smrti*, *imago mortis*, *kostlivec*, *lebka*

A. Jansz van der Schoor: Zátišie vanitas (vanitas, 17.st.)

kosti suché/kosti živé - suché kosti

Kostka Ferdiš - pozri *I. Blühová*

kostlivec - lat. *skelet*; tiež *smrčka*; v kresťanskom umení zosobnenie *smrti* ľudskou *kostrou*; *stredovek* videl v kostlivcovi kostru *Adama* pochovaného pod *krížom* na *Golgote*, na ktorom bol *Kristus* (tzv. druhý Adam) ukrižovaný; v niektorých európskych okruhoch je smrť ženského rodu, spočiatku zobrazovaná s rozkladajúcim sa ženským telom alebo so zaviazanými, t.j. smrťou umlčanými ústami (*evanjeliár kráľovnej Uty*); zobrazenie kostlivca sa objavuje pomerne neskoro, až v 14.st., ovplyvnené ilustrovanou literatúrou; témy *ars morendi*, *memento mori* a *tanec smrti* v neskorom stredoveku rozšírili zobrazenie kostlivca s kosou (alebo *kosákom*) a *presýpacími hodinami*; je odvodené od *Chronosa*, antického boha naplňajúceho sa *času* s rovnakými *atribútmi* (kosák, presýpacie hodiny); kostlivec poňatý ako *žnec*, ktorí kosí všetko živé, keď sa naplní čas; kostlivec často zobrazovaný na koni na znamenie *rýchlosti*, s akou dosťahuje všetko živé, čo nemôže smrťou uniknúť; ďalšie atribúty kostlivca: luk a šípy

Biedermann v súvislosti s heslom *jablko*: sladkosť jablka sa pôvodne spájala so symbolmi *hriechu* aj na základe latinskej podoby slova *malum* (pôvodne grécky melón; lat. jablko) s lat. slovom *malum* – „zlo“; nezriedka sa preto v barokovom umení znázorňovala smrť ako kostlivec s jablkom v rukách < za prvotný hriech treba zaplatiť smrťou

-v *rímskej* mytológii na seba brali podobu kostlivcov duchovia tých, čo zomreli násilnou *smrťou* a neboli pochovaní: *lemurovia*, *larvovia*, *zakuklenci*

pozri *Ankom*, *apokalyptickí jazdci*, *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*, *bohovia smrti*, *imortela*, *imago mortis*, *lebka*, *larvovia*, *lemurovia*, *smrčka*, *údolie kostí*, *tanec smrti*, *triumf smrti*, *vanitas*, *zakuklenci*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_kostra
<http://it.wikipedia.org/wiki/Morte>
<http://www.dodedans.com/Eholbein-vogtherr.htm>

Giotto di Bondone: Sv. František ukazuje na smrť (freska severnej priečnej lode baziliky sv. Františka v Assisi, asi 1320)

Smrtka (stredoveká rytina)

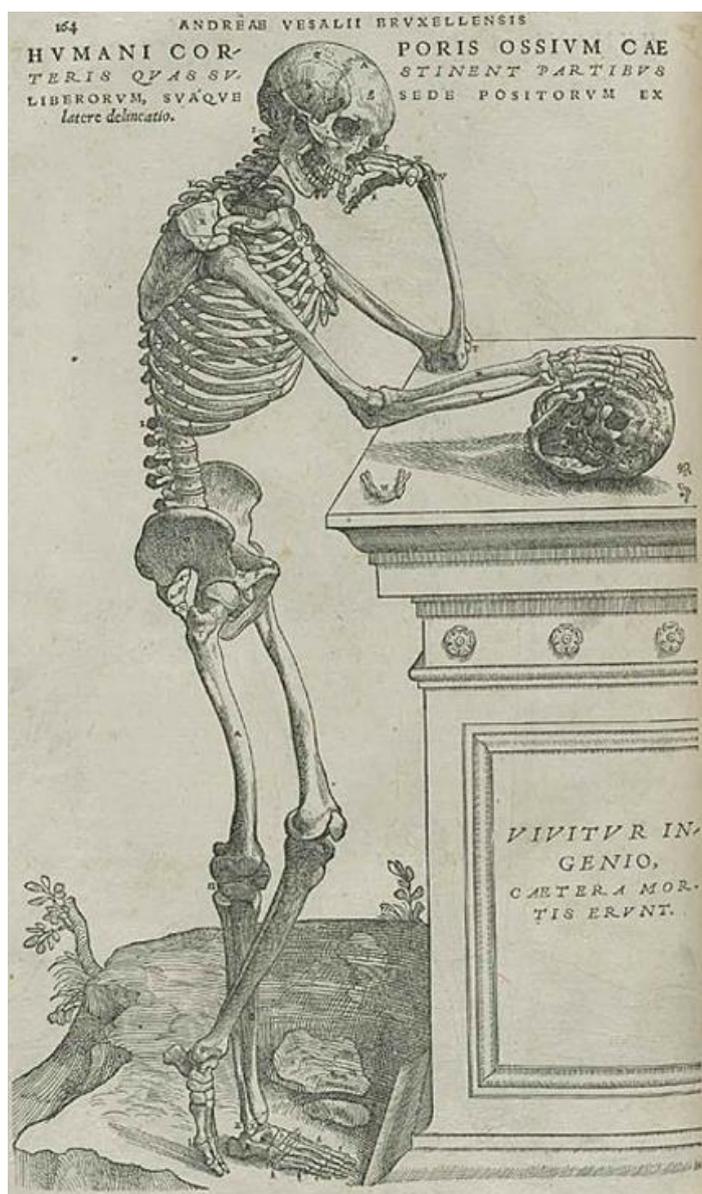
M. Wolgemut: Imago mortis (imago mortis, Norimberská kronika, 1493)

Ch. van Sichem II : Vanitas (drevoryt, 1600)

A. Veneziano: Kostry (memento mori, 16.st.)

A. Vesalius: Kostra (ilustrácia z „De Humanis Corporis Fabrica“, 16.st.)

P. van Coecke Aelst: Milenci prekvapení bláznom a smrťou (triumf smrti, 1525-1530)

H. Vogtherr st.: Šľachtic (tanec smrti, 17.st.)

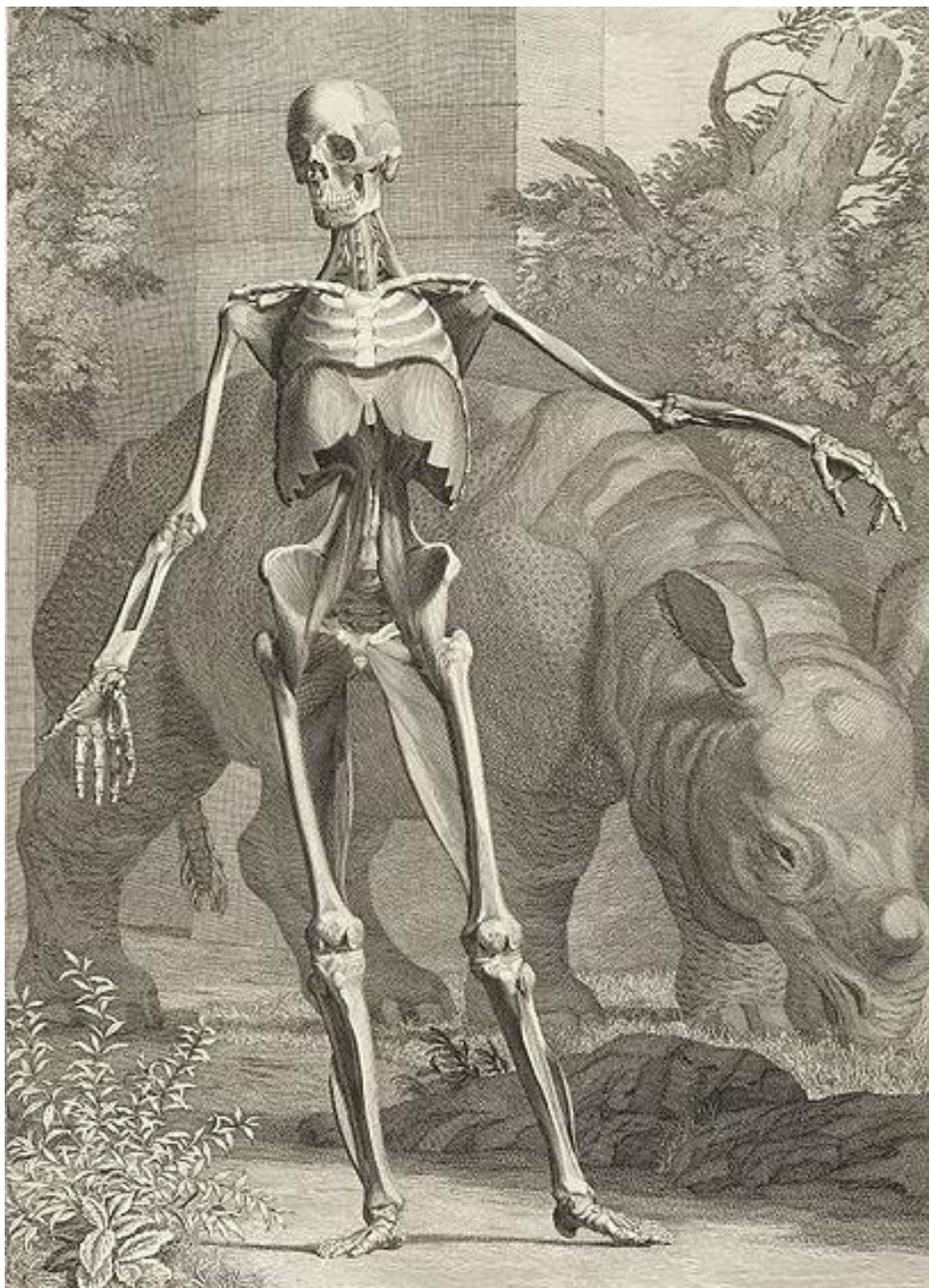
Ch. van Sichem II: Kostlivec (kolorovaný drevorez, 17.st.)

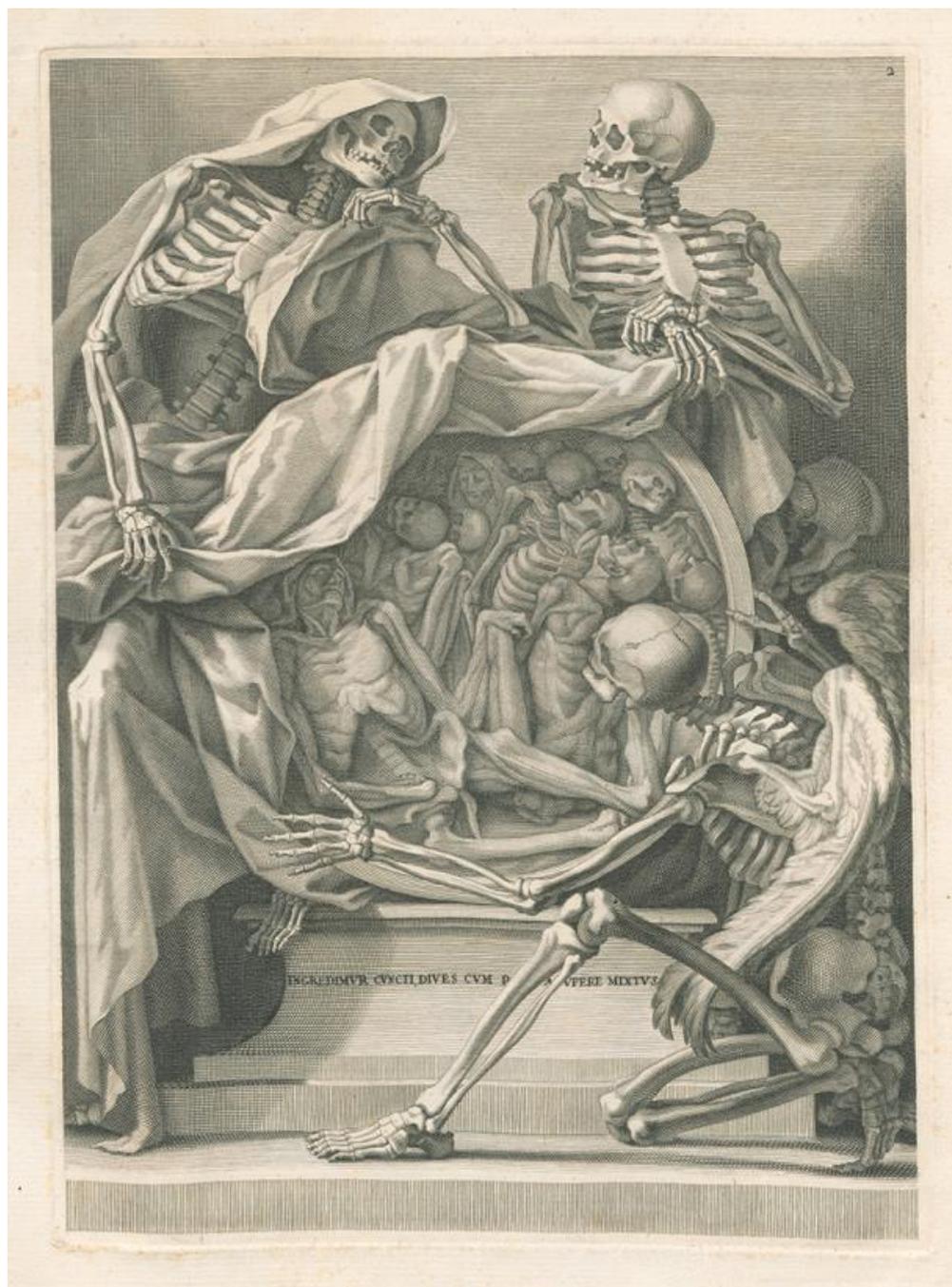
L. J. de Valdés: In ictu oculi (1672)

P. J. Quast: Smrt' prichádza (17.st.)

Ch. Grignion st. podľa Jana Wandelaara: Nosorožec Clara a ľudská kostra (rytina pre spis *Tabulae sceleti et musculorum corporis humani* od Albinusa, Bernharda Siegrieda, 1749)

Frontispice spisu Bernardina Genga: Anatomia per uso et Intelligenza del disegno (1691)

U. Kuniyoshi: Kostlivec (farebný drevoryt, 19.st.)

V. van Gogh: Hlava kostlivca s horiacou cigaretou (1886)

kostná čerň - čerň kostná

Kostnica (mesto) - Konstanz

kostnica - kaplnka na cintoríne; pozri karner; ossarium/ossuarium; pohrebná kaplnka, cintorínska kaplnka

www: Kostnica, karner, novolatinsky tiež *ossarium*; miestnosť na ukladanie ľudských kostrových pozostatkov; väčšinou sa jedná o pivnicu sakrálnej stavby, kde sú poskladané ľudské kosti do rôznych geometrických útvarov (mohýl, klenieb, obrazcov); kostnice väčšinou vznikali pri hromadných úmrtiach obyvateľov (morové rany a iné epidémie, hladomory, bitky); verejne prístupné kostnice v Čechách nájdeme v Sedlci pri Kutnej Hore, v Brne a Mělníku, ďalej napr. v Čermnej v Poľsku alebo Hallstatte v Rakúsku; ďalšie sa dochovali na južnej Morave, napr. v Moravských Budějoviciach, Bítove alebo Stoňanove

-www: krajiny, kde bola pôda vhodná pre pohreb do zeme, boli vzácne; preto boli mŕtvoly pochované asi na päť rokov, čo umožnilo rozklad tela; potom boli pozostatky exhumované a presťahovali sa do kostnice; kostnica umožňovala, aby pôvodné pohrebisko bolo opäť použité; v modernej dobe je použitie kostníc charakteristické pre kultúry žijúce v skalných alebo suchých miestach, ako sú Kykladské súostrovia a ďalšie grécke ostrovy v Egejskom mori; termín kostnica môže byť tiež používaný viac menej všeobecne ako opis miesta plného smrti a zániku; kostnice sa objavujú v niektorých indiánskych spoločnostiach východných Spojených štátov; (napr. hopewellské a mississippské kultúry); na pohrebné účely používajú stavby, ktoré slúžia aj na prípravu tela, aj na kremáciu; ako náhle doslúžia svojmu účelu, sú spálené na zemi a vytvárajú akési mohyly

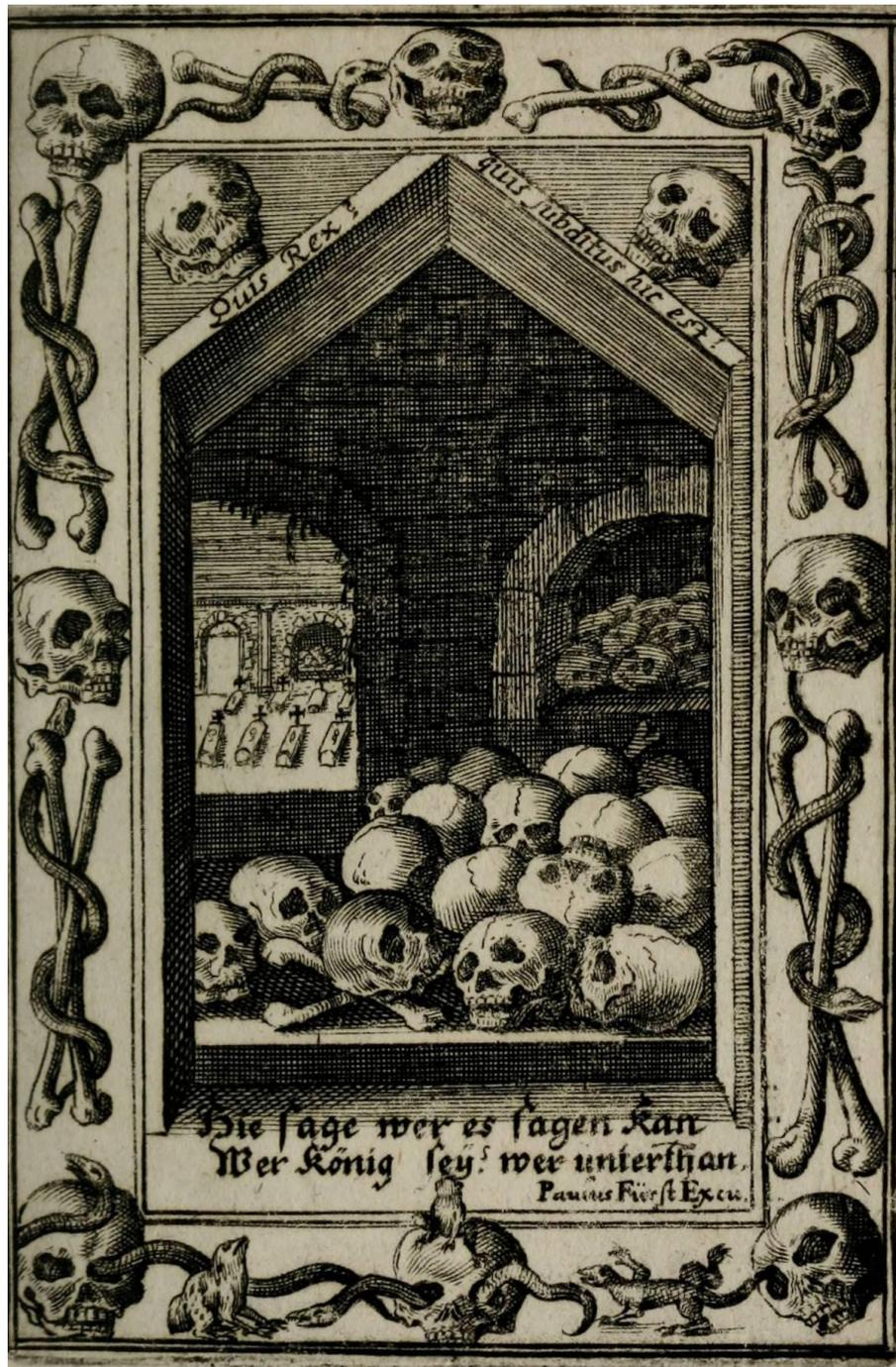
http://en.wikipedia.org/wiki/Charnel_house

Emanuel Büchel: Kazateľ a kostnica (tanec smrti, úvodná maľba k cyklu Smrť v Bazileji, 18.st.)

M. Merian: Kostnica (z cyklu Smrť v Bazilei, tanec smrti, 17.st.)

E. Kieser: Kostnica (tanec smrti z *Icones Mortis Sexaginta Imaginibus*)

Kostnický koncil - koncil Kostnický

kostný glej - glej kostný

kostný porcelán - porcelán vyrobený z kostného popola, živcovej horniny a kaolínu; má priesvitný črep vyrobený najmenej z 30% fosforečnanov pochádzajúcich z kostí zvierat a vyrábaného množstva fosforečnanu vápenatého; vyvinutý Josiathom Spodom; je známy svojou bielosťou a priesvitnosťou a mechanickou pevnosťou a odolnosťou voči oštepom; vďaka jeho vysokej pevnosti môžu mať výrobky z neho tenšiu hrúbku oproti iným typom porcelánu

***kostol** - z lat. castellum – „pevnosť, bašta, hrad, útočisko“; od 4.st. kresťanský chrám ako náhrada *domus Dei, domus ecclesiae*; podľa funkcie (opevnený kostol) a podľa členenia vnútorného priestoru: *kostol kapitulný, kolegiálny, metropolitný, kostol pútnický s ambitmi a ubytovňami, kostol kláštorň* (pozri *münster*), *kostol pravoslávny* (oddelenie chóru *ikonostasom*); pozri *epištolná a evanjeliová á strana, loreta, sanktuárium, pastofórium, tabernákulum, sanktuáριοvá vežička, sanktusník, porta*

coeli, almužnica, kazateľnica; westwerk; patrocinium; chrámové typy; oratórium; katólikón; chrám; grim kostola

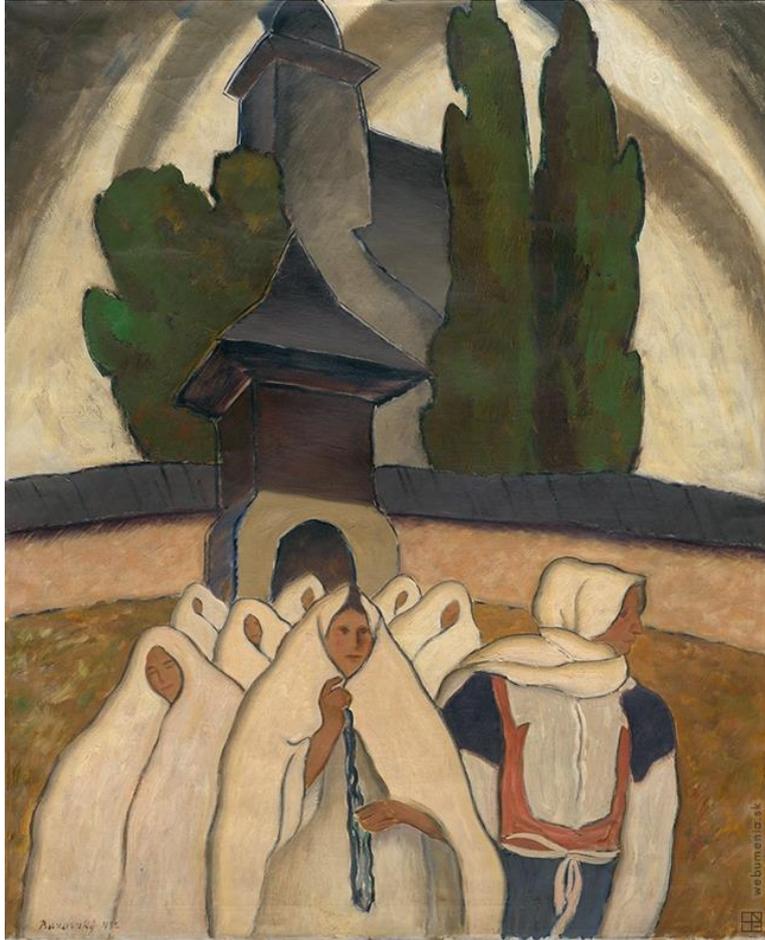
<http://en.wikipedia.org/wiki/Church>

R. J. van Vries: Kostol nad kanálom (17.st.)

R. J. van Vries: Krajina s cestou okolo kostola (17.st.)

M. Bazovský: Z kostola (1932)

***kostol artikulárny** - z lat. articul – „odsek ustanovenia zmluvy, článok“; kostol z čias *protireformácie* v *Uhorsku*; postavený na artikulárnom mieste (t.j. na mieste určenom pre vykonávanie protestantských náboženských obradov), ktoré dovolilo s určitými obmedzeniami vykonávať protestantom svoju vieru; kostol bol drevený, v slobodných *kráľovských mestách*, za hradbami, šľachta mohla mať modlitebne v svojich príbytkoch a iba pre členov svojej rodiny; účasť poddaných bola prísne zakázaná; artikulárne kostoly sa stali významnými pamiatkami *drevenej architektúry*; pozri *národná kultúrna pamiatka*; *mestská pamiatková rezervácia*: Spišská Sobota; *slovenská architektúra*

Krivošová D.: koncom 17.st. cisár Leopold v krajine, rozvrátenej konfesijnými bojmi, povstaniami a *morom*, pred hrozbou *Turkov*, zvolal 1681 do Šopronu snem, na ktorom chcel do boja proti Turkom získať aj prenasledovaných *evanjelikov*; malými ústupkami sa mali odstrániť najväčšie krivdy páchané na evanjelikov: mali sa im vrátiť tie odobrané kostoly, ktoré evanjelici ešte nevysvätili, ale takých nebolo; namiesto odobratých 888 kostolov bolo povolené v stolicích Horného Uhorska postaviť po dva kostoly (v jednej stolici) podľa článkov - artikulov, ktoré podľa nich dostali aj pomenovanie; obmedzenia určené na sneme: v určených dedinách postavené kostoly iba z dreva a bez základov, bez *veže* a *zvona*, vystavané za jednu sezónu, so vstupom odvráteným od dediny; miesto na stavbu určovali cisárski komisári sprevádzaní *jezuitami*; miesta na stavbu vyberali mimoriadne nevhodné a neprístupné; povolených kostolov bolo celkom 50; v priebehu nasledujúcich dvoch storočí sa väčšina drevených artikulárnych kostolov z rokov 1681-82 pre technické problémy prestavala na murované; z pôvodných drevených sa zachovalo päť: Leštiny, Istebné, Hronsek, Kežmarok, Paludza - Sv. Kríž; charakteristickou črtou artikulárnych kostolov je *centrálny pôdorys* v tvare *gréckeho kríža*, ktorý umožnil umiestnenie *oltára*, *kazateľnice* a *krstiteľnice* a všetkým poskytoval rovnako dobrú viditeľnosť a počuteľnosť; všetky artikulárne kostoly sa stavali v časech, keď staviteľstvo ovládol *barok*; barokové prvky sa v evanjelických kostoloch objavujú iba vo výzdobe vyrezávaných oltárov a kazateľníc; artikulárne

kostoly vytvárali jednoduchí tesári, sčasti anonymní; na pôdoryse gréckeho kríža stavali jednoduchou *zrubovou* technikou rozsiahle priestory

Artikulárny kostol v Leštínach

- ***kostol dvojchórový** - kostol s východným aj západným *chórom*, t.j. nemá západné *priečelie*; *karolínske* obdobie, *otónske* obdobie (s dvoma *transeptmi*), *nemecký románsky* kostol; pozri *empora*; *emporový kostol*
- ***kostol dvojloďový** - špeciálny typ kostola, ktorý vznikol v *Čechách* za vlády *Rožmberkovcov*; priestor tvoria dve súbežné lode zaklenuté na centrálne *stĺpy* alebo *piliere*; *oporné oblúky* chýbajú
- ***kostol emporový** - vo všeobecnosti *kostol* opatrený *panskou tribúnou - emporou*; typická *gotická* sakrálna stavba v našich krajinách; obdobný/totožný s termínom *tribúnový kostol* uvádzaný Dudákom v súvislosti s heslom *románska architektúra: české krajiny*; pozri *architektúra česká*
- ***kostol halový/hala** - tiež *kostol sieňový*; kostol s rovnakou výškou *lodi strednej* a *lodi vedľajších* (pozri *rovnolodie*); lode kryje jednotná vysoká strecha, paralelné strechy alebo pozdĺžna *strecha* nad strednou loďou a priečne *sedlové strechy* nad bočnými loďami; *horný okenný múr* odpadá, vysoké okná v *bočných lodiach* osvetľujú aj strednú loď (porovnaj *bazilikálne osvetlenie*); *priečna loď/transept* často chýba; časté *piliere kruhové*; rozkvet v 13.-14.st. (typická črta *románskych stavieb*, *partikulárnej gotiky nemeckej*); jedným z jeho typov je *dvojlodie*; pozri *bazilika*, *chrámové typy*, *vestfálsky štvorec*

-vedľajšie lode rovnako vysoké ako hlavná loď; tlak hlavnej klenby je zvedený na stĺpy alebo piliere stojace voľne vo vnútornom priestore stavby; oporné oblúky chýbajú; obvyklé sú trojloďové haly, stavané boli aj päťloďové (Erfurt)
- ***kostol halový emporový/emporová hala** - vo francúzskom prostredí v čase *románskeho slohu*: stupňovité *halové kostoly*; so *strednou loďou* vyššou ako *klenba* empor nad *bočnými loďami*; s *valenou klenbou* bez priečných pasov; rímsy v strednej lodi; *empory* so štvrtkruhovou valenou klenbou a oknami nad bočnými loďami, stupňovitým *transeptom* rozdeleným na 5 polí a odstupňovaným smerom ku *kríženiu* (pozri *viazaný systém*); osemboká *veža* nad krížením atď. (oblasť *Auvergne*); empora býva na vlastnej konštrukcii; pozri *chrámové typy*
- ***kostol halový stupňovitý/hala stupňovitá** - jeden z chrámových typov *kostola halového* s oddelením stavebných hmôt a stavebných prvkov *schodom*; viditeľné v reze budovou; pozri *chrámové typy*, *výškové odstupňovanie*
- ***kostol jednolodňový/kostol sálový** - na rozdiel od viacloďového pozdĺžneho *chrámu (baziliky)* má iba jednu loď; výsledok *gotických* snáh o zjednotenie chrámového priestoru, ktoré vychádza z potrieb reformných rádov a ich pastoračnej činnosti; *oporné piliere* sú vtiahnuté do múrov, *oporné oblúky* chýbajú; jedným z jeho rane barokových typov je *kostol so vtiahnutými piliermi*; pozri *chrámové typy*; *architektonický priestor*
- ***kostol kapitulný** - kostol v správe *kapituly*; pozri *stalla*, *Prokop*
- ***kostol kazateľský** - 1.kostol reformných a *žobravých rádov*; pozri *partikulárna gotika nemecká*; *sanktusník*
2.evanjelický typ kostola; pozri *evanjelická cirkev*

-ku kazateľským kostolom patria aj slovenské drevené *artikulárne kostoly*

- ***kostol kláštorňý** - kostol v správe určitých cirkevných *rádov*; kláštorňým kostolom je aj *Notre-Dame v Paríži*; pozri *tzv. baroková gotika; kláštor*
- ***kostol kolegiátny** - kostol duchovnej inštitúcie, ktorej príslušníci sú svetskí duchovní (nie *rehoľníci*) a tvoria spoločne *kolegiátnu kapitolu*; pozri *klérus*
- ***kostol opevnený** - stredoveká *fortifikácia* zvyčajne útočiskového (refugiálneho) charakteru; *opevnenie* tvorí *hradba* s obrannou *ochodzou*, vstupnou *vežou* alebo *baštami*; kostol prispôsobený obrane najčastejšie nadstavbou obranného *poschodia* alebo *podsebitia*; *veža* (často tiež s podsebitím alebo ochodzou s *cimburím*) je vybavená systémom strielní; opevnené kostoly budované predovšetkým v menších neopevnených *mestách* alebo na majetkoch cirkevnej vrchnosti; pozri *veža obranná*
- ***kostol pamätný** - ranokresťanský a byzantský typ *chrámu memoriálneho* postavený na pamiatku významnej cirkevnej osobnosti alebo na pamätnom mieste udalosti (napr. chrám Vasilija Blaženého v *Moskve* [1555-1560] na pamiatku víťazstva pri Kazani); *ranokresťanská* a *byzantská* architektúra, ktorá nemá obdobu v západných európskych oblastiach (pozri *ruská architektúra*); charakteristické rysy: *päť kupol*, monumentálna stredná časť s osembokými vencami *kruhových* a *kýlových oblúkov* v niekoľkých poschodiach pod hlavnou kupolou, *cibuľové strechy* a rôzne kupolové nadstavce

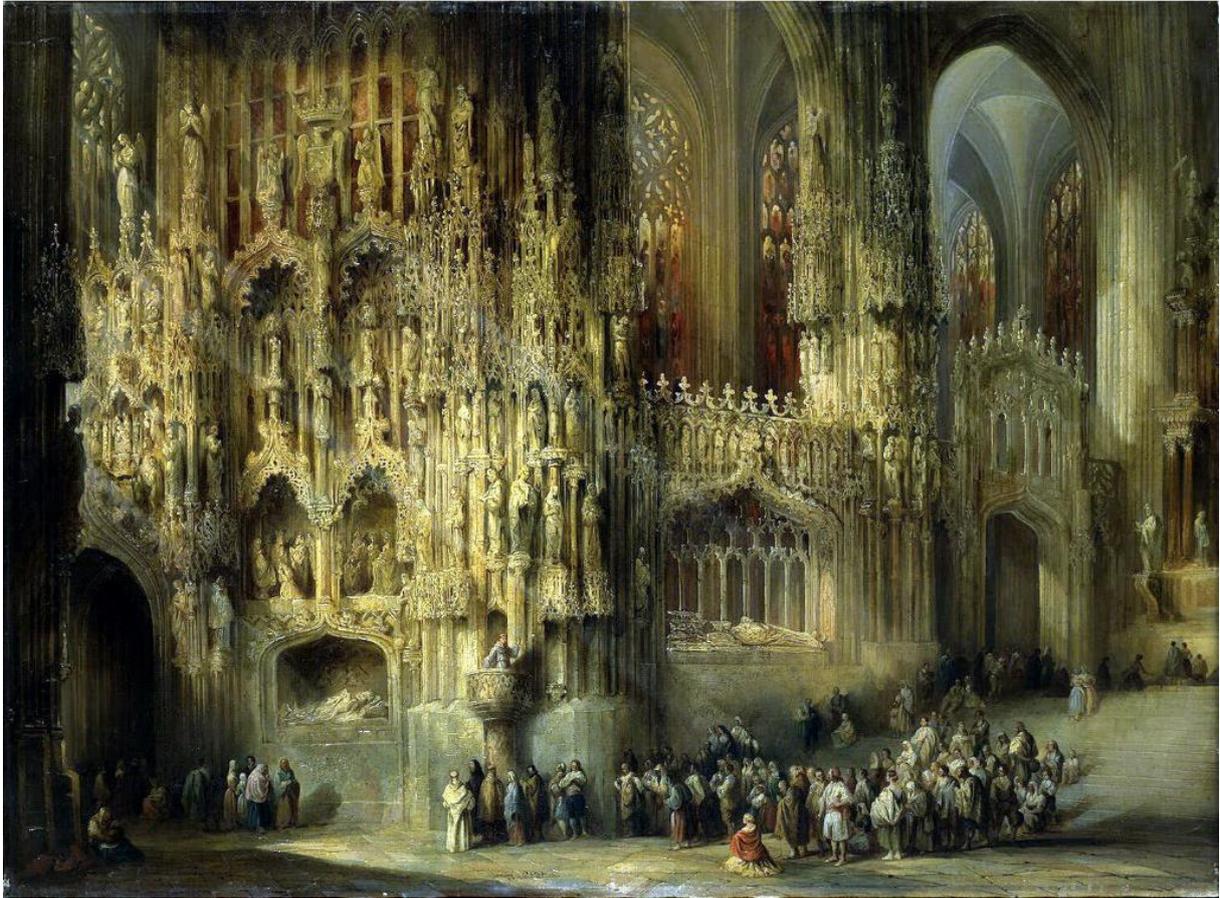
***kostol pútnický** - Dudák v súvislosti s heslom *barok*: zvyčajne veľké dvojvežové chrámy alebo menšie kostoly obklopené *ambitmi*

-v súvislosti s heslom *románska architektúra* (architektonická kompozícia): postranné lode veľkých chrámov (pútnických a kláštorňých) niekedy pokračovali aj *lod'ou priečnou* a vytvárali *ochodzu* okolo *chóru*, ku ktorému často priliehali *radiálne* usporiadané *kaplnky* (to umožnilo pútnikom plynulo prechádzať okolo relikvií vystavených za hlavným oltárom (porovnaj barokové *radiálne kaplnky*)

***kostol sálový** - *sálový kostol*

***Kostol San Miguel (v Jerez de la Frontera)** - chrám katolíckeho kultu; nachádza sa v meste Jerez de la Frontera (Cádiz, Andalúzia, Španielsko); stavba bola zahájená koncom 15.st., trvala niekoľko storočí a prelínajú sa v nej prvky gotiky až baroka; v bol vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku

[https://es.wikipedia.org/wiki/Iglesia_de_San_Miguel_\(Jerez_de_la_Frontera\)](https://es.wikipedia.org/wiki/Iglesia_de_San_Miguel_(Jerez_de_la_Frontera))

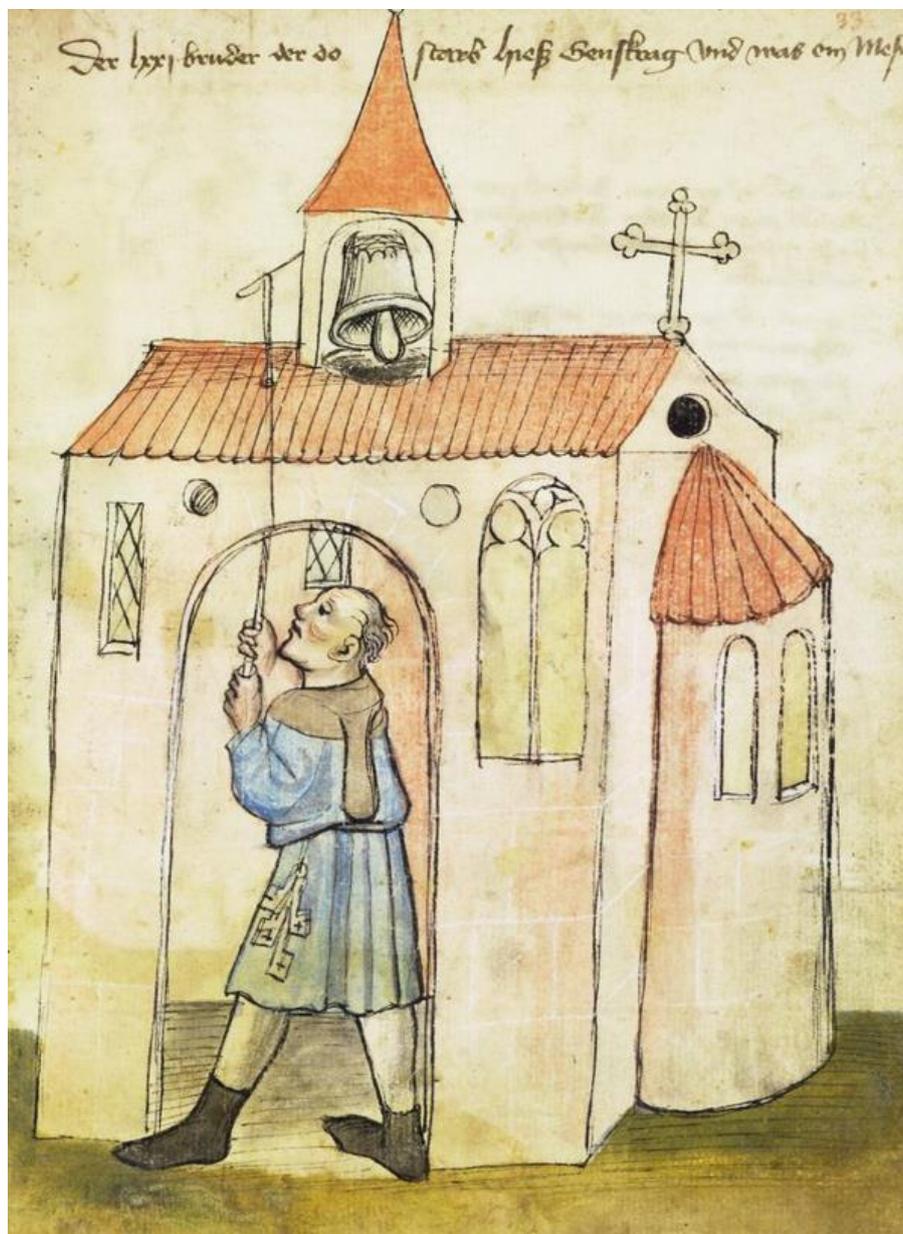
G. Perez de Villamil: Interiér katedrály San Miguel v Jereze

- ***kostol sepulkrálny** - Choruda: meštiansky alebo šľachtický kostol slúžiaci na *pohrebné* účely; pozri *sepulkrum*
- ***kostol sieňový** - *kostol halový*
- ***kostol simultánny** - kostol v ktorom viac náboženských *cirkví* vykonáva striedavo bohoslužby (najmä v *Jeruzaleme* a *Betleheme*); porovnaj *ekumenizmus*
- kostol so vťahnutými piliermi** - v ranom *baroku* typ *kostola jednododového* s postrannými *kaplnkami*, ktoré nahrádzajú *bočné lode*; výsledok barokovej snahy po scel'ovaní vnútorného *architektonického priestoru*; vychádza zo schémy kostola Il Gesú v Ríme od Vignolu (1568-75; *manierizmus*); pozri *chrámové typy*
- ***kostol stĺpikový** - škandinávsky drevený *kostol*, zrejme na základe nordickej *kráľovskej haly*; steny stavané zo zvislých stĺpikov a foršní, *strecha* je stupňovitá; nazývaný aj *stĺpikový kostol s vnútornými podporami*
- ***kostol s trojlístovou dispozíciou** - tiež *trikonchos*, *trichoré*, *cela trichora*; kostol s usporiadaním *záveru* tromi *chórovými apsidami* (pozri *koncha*, *chór trojlístový*), jednu v ose *hlavnej lode* a dvoma po stranách v ramenách *priečnej lode*; táto pôdorysová *dispozícia* sa užívala už v *helenizme* a v *ranokresťanskej sýrskej* a *koptskej* architektúre, ale aj inde (*bazilika v Korinte*); typický prvok skupiny *románskych* kostolíkov v oblasti *Kolína nad Rýnom* (pozri *rýnska stavebná škola*)
- ***kostol s vnútornými podporami** - *kostol stĺpikový*
- * **kostol tribúnový** - Dudák v súvislosti s heslom *románsky sloh* (české krajiny): v 12.st. stavala zemská šľachta veľmi rozšírený tzv. *tribúnový kostol*; bol tvorení *jednododím* s *apsidou* na východe a *emporou* na západe (porovnaj *gotický emporový kostol*); často tiež s *vežou*; kostoly v *Albrechticiach*, *Stříbrnej Skalici*, *Všerubech*, *Dolných-Chabrech* v *Prahe*, v *Poříčí nad Sázavou*); niektoré z týchto *panských* kostolov mali neobyčajne bohatú *sochársku výzdobu* na vonkajšej *fasáde*
- ***kostol viacdodový** - pozri *bazilika*
- ***kostol „vikingský“** - pozri *stavkirke*; *Vikingovia*
- kostolanská kultúra** - *eneolitická* skupina archeologických pamiatok z pol.3.tis.pr.Kr., charakterizovaná *kanelovanou keramikou* s typickými *šachovnicovými motívmi*; v severnej časti *Karpatskej kotliny* (Iža pri Komárne)
- kostolná pieseň** - *pieseň kostolná*

kostolná veža - veža *kostola* v ranom kresťanstve často ako samostatná, neveľmi vysoká stavba, *campanilla*; neskoršie v podobe *západnej veže/westerku*; pozri *veža schodisková*; *symbolizmus* v architektúre (Dudák)

kostolník - tiež sakristián; človek, ktorý sa stará o kostol, rúcha kňazov či miništrantov a tiež o obradné nádoby; pôvodne musel mať duchovné nižšie svätenie; v *kláštoroch* býva prax, že kostolníka robí jeden z rehoľných bratov; kostolník je vlastne správca nehnuteľnosti; pozri *remeslo*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Sacristan>

Anonym: Sakristián (Norimberská domová kniha, 1425)

Ch. Weigel st.: Kostolník (medirytina, 1698)

kostolný grim - grim kostola

***kostoly na Slovensku** - pozri *slovenské barokové kostoly, slovenská architektúra*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:Kostoly_na_Slovensku

***kostoly protestantské - protestantské kostoly**

***kostoly slovenské - kostoly na Slovensku**

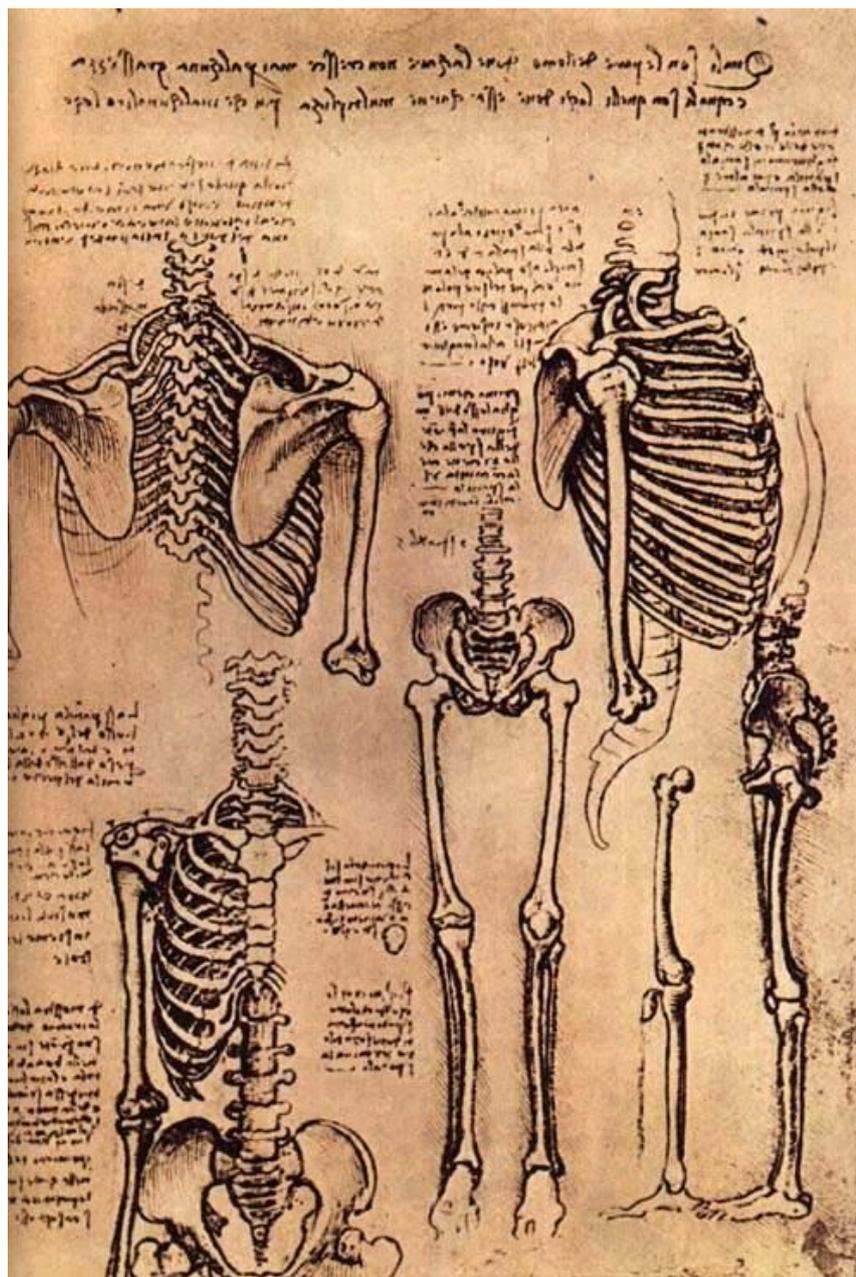
***kostoly španielske - španielske kostoly**

kostra - 1.kostlivec/imortela

2.skelet

<http://www.google.sk/imgres?imgurl=http://www.shakespeares-sonnets.com/Archive/Images/BDeath02.jpg&imgrefurl=http://www.shakespeares-sonnets.com/Archive/BDeath01.htm&h=529&w=750&sz=89&tbnid=OJBDpDX15Dir-M:&tbnh=90&tbnw=128&prev=/search%3Fq%3D%26tbm%3Disch%26tbo%3Du&zoom=1&q=>

[https://www.encyklopedia.sk/?usg=__YM9kFYwU9X4UN11z4u30B1AI2k=&docid=IVc5eBtg-
qf46M&sa=X&ei=Bx79UcqCLobXtAao64CYBA&ved=0CFMQ9QEwBw&dur=406#imgdii=OJ
BDpDX15Dir-M%3A%3BXwUDDQjDQWwUpM%3BOJBDpDX15Dir-M%3A](https://www.encyklopedia.sk/?usg=__YM9kFYwU9X4UN11z4u30B1AI2k=&docid=IVc5eBtg-
qf46M&sa=X&ei=Bx79UcqCLobXtAao64CYBA&ved=0CFMQ9QEwBw&dur=406#imgdii=OJ
BDpDX15Dir-M%3A%3BXwUDDQjDQWwUpM%3BOJBDpDX15Dir-M%3A)

Leonardo da Vinci: Štúdiá skeletu

A. Backer: Hodina anatómie Dr. Frederika Ruyscha (17.st.)

kostra rámová - skelet

kostra rebrová - rebrová kostra

Kostroma - náprotivok východoslovanskej folklórnej postavy a boha plodnosti *Jarila*; Kostroma bola figurína a ústredný bod zápasu medzi dvoma skupinami mládeže o ňu; kým jedna skupina Kostroma chránila, druhá sa ho pokúšala zmocniť; ak útočníci vyhrali, bola figurína za obradného oplakávania prvej skupiny zničená; v niektorých piesňach je Kostroma označovaný ako božstvo a niekedy máva ženské šaty, hoci je to iste pôvodne mužská postava; pozri *slovanská mytológia*

kostrový hrob - *hrob* s telom v skrčenej (poloha plodu) alebo natiahnutej polohe; pozri *koštianska kultúra; žiarový hrob*

Baleka v súvislosti s heslom *oceánske umenie*: pohreby v polohe *plodu*, spojené s predstavou, že *smrť* je počiatkom nového zrodzenia; pohreby dosvedčujú význam *plodnosti*, ktorá bola hlavným záujmom spoločnosti

-v súvislosti s heslom *upír*: ako obrana proti upírom existovalo veľké množstvo metód, niektoré z nich sú archeologicky doložené; väčšina z nich mala mŕtvemu fyzicky zabrániť, aby opúšťal hrob: mŕtvy bol prebodnutý kolom, telo mŕtveho bolo dodatočne vyhrabané a spálené, mŕtvola sa zabalila do rybárskej siete, mŕtvy bol obrátený na brucho alebo ležal vo skrčenej polohe

kostým - oblečenie herca, jedna zo zložiek *inscenácie*; jeho funkciou je charakterizovať postavu historicky, geograficky, psychologicky; kostým je súčasťou jednotnej scénickej *masky*; v histórii divadla sa stával často jediným výtvarným znakom inscenácie; v niektorých typoch divadla (*antické divadlo*, európsky stredovek, *commedia dell'arte*) bol kostým určený podľa funkcie a druhu postavy; výpravnými nehistorickými kostýmami sa vyznačovalo tzv. dvorské divadlo renesancie a baroka (*J. Berain st.*, *F. Boucher*, *A. Watteau*); zreteľ k historickej vernosti kostýmu sa uplatňuje od konca 18.st.; štýl kostýmu v modernom divadle určuje znakový a výtvarný aspekt i užitý materiál; niektoré experimentálne divadlá kostým odmietajú a herci hrajú v pracovnom *odeve*, v *trikotu* apod.; pozri *internacionálny sloh; art Deco; N. S. Gončarovová, M. Larionov, F. Masereel, B. I. Anisfed; kathakali; odev, móda; harlekýn*

J. Berain st. ?; Mladý Eudovít IV. ako kráľ Slnko (návrh kostýmu pre balet, 17.st.)

J. Berain st.: Návrh divadelných kostýmov (17.st.)

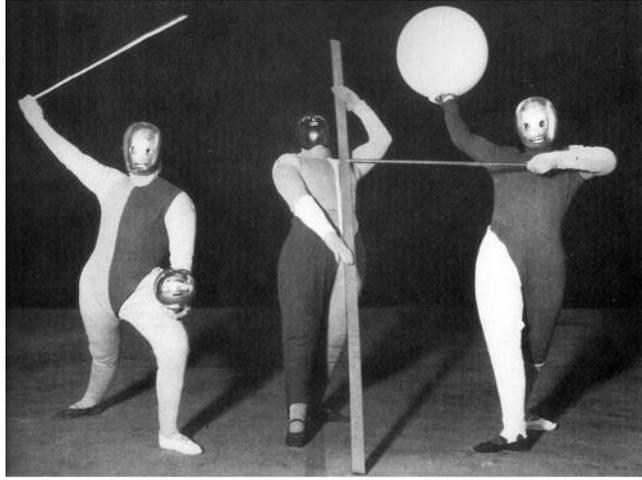

J. Berain st.: Návrh divadelných kostýmov (17.st.)

kostýmoví maliari - pozri *talianski maliari žánroví kostýmoví*

kostýmy „a la Watteau“ - rokokové oblečenie ovplyvnené *Watteauovými* malbami a kostýmami jeho postáv komediantov, pastierov a tanečníkov; pozri *oblek, móda*

kostýmy abstraktného tanca - pozri *triadický balet*

Oskar Schlemmer: Triadický balet

košeľa - oblečenie k zakrytiu hornej časti tela; z lat. *casula* označujúceho *plášť* s kapucňou; pozri *kamža, lorika; odev; móda*

košeľa drôtená - drôtená košeľa

košenila - tiež *cochineal, crimson lake*; jeden z početných názvov pre *karmín*; názov z gréckeho pomenovania vošiek, z ktorých sa vyrábal: kokkinos, v lat. oblastiach nazývaných *coccum*; *organické farbivo* košenila získané z vysušených tiel samičiek červca nopálového, ktoré cudzopasia na *kaktusoch* v *Brazílii* a *Východnej Indii* a *duboch* (*Quercus coccifera*); farbiacou zložkou je kyselina karmínová; *karmín* je hlinitá alebo vápenatá soľ tejto kyseliny; *lak karmínový* je extrakt karmínovej kyseliny, zrážaný kamencom (pozri *karmazín*)

košenilová červená – tiež *košenila /karmín/nach/šarlát/karmazín/rajské zrná/krv sv. Jána*

kóšer - hebr.; rituálne zabitú zvieru, mäso (posledná krv vyťahnutá presolením;) alebo pokrm pripravený podľa rituálnych židovských predpisov; pozri *Tóra, svietnik osemramenný, judaizmus; očista/čistota* (Nový biblický slovník); *Eleazar zákonník*

košiar - prúteným plotom ohradené miesto, kde zatvárajú *ovce* na noc a pred dojením; pozri *salaš, bača*

J. F. Millet: Košíar. Mesečný svit (1856-1860)

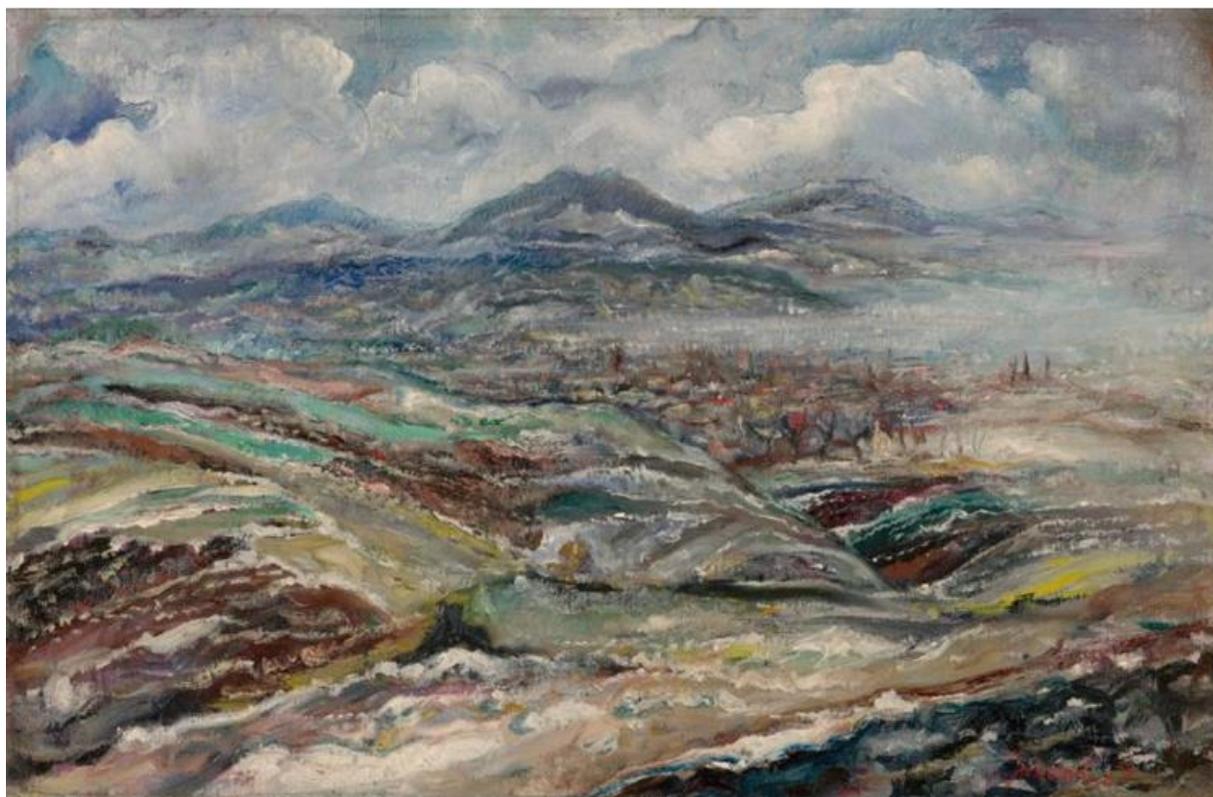
M. Bazovský: Košíar (1955-1957)

Košice - pozri *Slovensko*

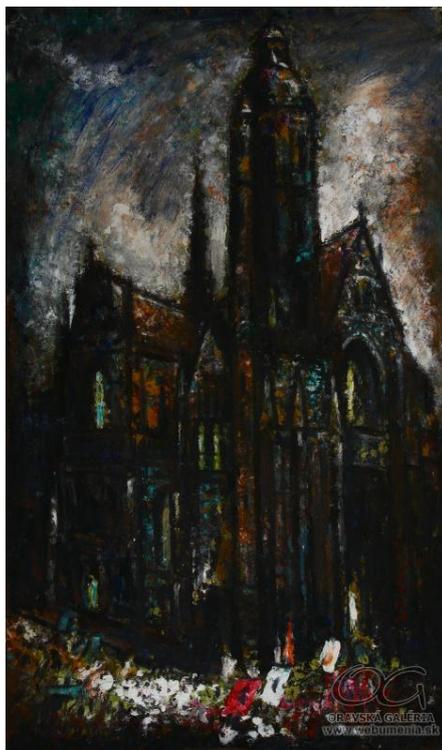
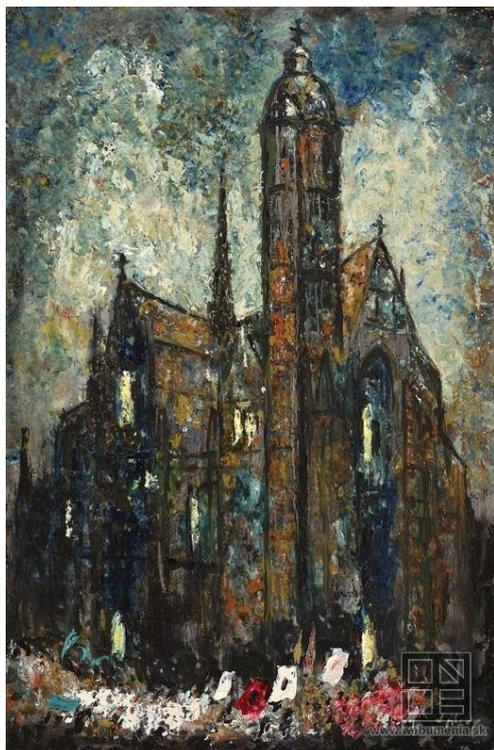
<https://sk.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%A1ice>

Stredoeurópsky grafik z 18.storočia: Košice (medirytina, 1720-1760)

J. Jakoby: Krajina z Košíc (1937)

J. Alexy: Košický dóm (1930-1950)

J. Alexy: Procesia (1942)

J. Bukovinský: Košický dóm s Urbanovou vežou (1950)

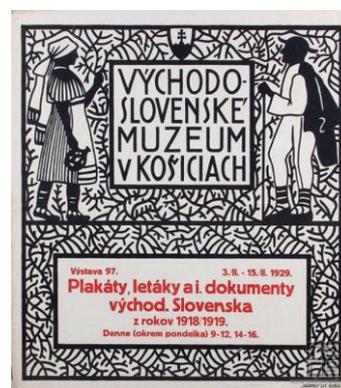
E. Halász-Hradil: Večer pred košickým dómom (1943)

E. Zmeták: Úzka ulička v Košiciach

košická škola/košická moderna - www v súvislosti s heslom *Eugen Krón*: E. Krón patril medzi zakladateľov košickej maliarskej *moderny*; vďaka Jozefovi Polákovi, ktorý pracoval ako správca a neskôr ako riaditeľ Východoslovenského múzea, vznikla v Košiciach kresliarska a maliarska škola E. Króna; školu navštevovalo množstvo výtvarníkov; medzi najznámejších patria *Koloman Sokol*, *Ludovít Feld*, *Július Jakoby*, *Béla Nemessányi-Kontuly*, *Juraj Collinásy*, *Imrich Oravec* a *Jozef Fabini*, *F. Foltýn*

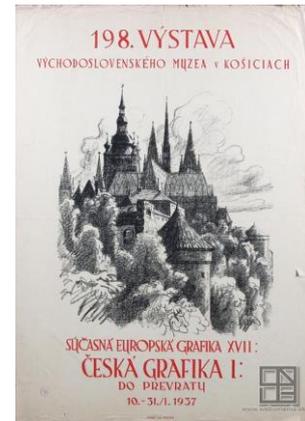
Košický autor -

Košický autor: Výstava – Alexander Bortnyik

Košický autor: Súčasná európska grafika VIII – ZSSR (1934)

Košický autor: Plagáty, letáky a iné dokumenty východného Slovenska z rokov 1918-1919 (1929)

Košický autor: Výstava 1921

Košický autor: Výstava - J. Tomec 1926

Košický autor: Česká grafika do převratu

Košický autor: Výstava - Carl Rabus

košová hlavica - hlavica košová

koštianska kultúra - archeologická skupina staršej *doby bronzovej* (1900-1600 pr.Kr.) na východnom Slovensku; medené šperky v tvare vrbového listu, *fajansové* koráliky v *kostrových hroboch*

košíkárstvo, košíkári - pozri *kôš, kôš okenný; remeslá*

J. J. van Viet: Pletenie košov (1635)

G. Ceruti: Večer pri Piazza (1730)

G. Ceruti: Chlapec s košmi (1745)

kôš okenný - okenný kôš